

ABDULLA QODIRIY ASARLARIDA QO‘LLANGAN TARIXIY SO‘ZLARNING KORPUS TAHLILI

Asal Aytbayeva Xudoybergen qizi,
Kompyuter lingvistikasi yo‘nalishi talabasi
asalaytboyeva027@gmail.com
ToshDO‘TAU

Annotatsiya. Mazkur maqola o‘zbek adabiyotining asoschilaridan biri Abdulla Qodiriyning yozgan asarlari va unda qo‘llangan tarixiy so‘zlar mualliflik korpusi tizimida o‘rganiladi. Unda yozuvchining asarlari matni *Sketch Engine* platformasida korpusga yuklanib tarixiy qo‘llangan so‘zlar chastotasi, necha marta qo‘llanganligi va hozirgi kunda tarixiy so‘zlarning muqobil varianti tahlil qilinadi. Mualliflik korpusida mashhur asarlari – “O‘tgan kunlar”, “Mehrobdan chayon”, “Uloqda”, “Baxtsiz kuyov”, “Fikraylagil”, “Ahvolimiz”, “Jinlar bazmi”, “To‘y”, “Millatimga”, “Fikr aylagil” asarlari tahlil qilinadi. Ushbu maqola Abdulla Qodiriy shaxsini va uning adabiyotimizdagi beqiyos ro‘lini o‘rganish uchun muhim manba hisoblanadi.

Kalit so‘zlar: korpus, mualliflik korpusi, tarixiy so‘zlar, muqobil variant, tadqiqot metodologiyasi.

KIRISH

Abdulla Qodiriy – o‘zbek adabiyotining zabardast namoyandalaridan biri bo‘lib, uning ijodiy merosi nafaqat badiiy qiymatga ega, balki xalqning o‘tmishini anglash va o‘zlikni qadrlash uchun ham muhim ahamiyat kasb etadi. Qodiriy o‘z asarlarida o‘zbek xalqining tarixini, madaniyati va urf-odatlarini chuqur tasvirlash bilan birga, tarixiy so‘zlar va iboralardan mahorat bilan foydalangan. Bu uslub o‘quvchini o‘sha davr muhitiga olib kirib, milliy ruhni his qilishga yordam beradi. Qodiriy ijodida ishlatilgan tarixiy leksika, o‘tmishda yashagan avlodlarimizning hayot tarzi, qadriyatlari va madaniyatidan dalolat beradi. Ushbu tarixiy lug‘at zamonaviy o‘zbek tilining shakllanish jarayonini o‘rganish uchun ham bebaho manba hisoblanadi. Ammo zamonaviy o‘zbek tilida bu so‘zlarning bir qismi unutilgan, ayrimlari esa boshqa shakl yoki ma’no kasb etgan. Shuning uchun bunday tarixiy lug‘atni o‘rganish nafaqat lingvistik, balki madaniy ahamiyatga ham ega. Ushbu maqola Abdulla Qodiriy asarlarida qo‘llangan tarixiy so‘zlar va iboralar bilan zamonaviy variantlar o‘rtasidagi o‘zaro bog‘liqlikni tadqiq qilishga qaratilgan. Tadqiqot davomida tarixiy lug‘atning tilshunoslikka oid jihatlar va madaniy meros sifatidagi ahamiyati yoritiladi. Bu orqali Qodiriy asarlarida ko‘rinish bergan tarixiy til qatlamining bugungi kundagi o‘rnini tushunish va qadrlash imkoniyati yaratiladi.

Hozirgi kunda Abdulla Qodiriy asarlari bo'yicha maxsus mualliflik korpusi mavjud emasligi haqida ma'lumotlar bor. Lekin bu sohada ayrim tadqiqotchilar tomonidan qilingan ishlar va elektron shaklda chop etilgan materiallar mavjud. Masalan: **H.Akbarovning “Abdulla Qodiriy va sanoyi nafisa” kitobi:** Ushbu asarda Abdulla Qodiriyning ijodi va uning san'atga bo'lgan munosabati haqida batafsil ma'lumot berilgan[2].

N.Karimovning “Abdulla Qodiriy qomusi” kitobi: maqolasida adibning yangi o'zbek adabiy tilining shakllanishidagi xizmatlarini yoritgan[3].

M.Abdiyevning “Abdulla Qodiriyning o'zbek adabiy tili va matbuoti rivojidagi xizmatlari” maqolasida yozuvchining matbuot sohasidagi faoliyatini tahlil qilgan[4].

N.Normatovning “Abdulla Qodiriy hajviyoti” maqolasida adibning hajviy asarlari va publitsistik mahoratini o'rgangan[5].

Maqolaning mualliflik korpusi haqida. Mualliflik korpusi Qodiriy ijodidagi tarixiy so'zlarning to'liq ro'yxatini tuzish, ularning hozirgi kundagi muqobillarini aniqlash va semantik tahlil qilishga qaratilgan. Ushbu korpus quyidagi vazifalarni bajarishga xizmat qiladi:

Leksik tahlil: Asarlarda ishlatilgan so'zlarni lug'aviy ma'nolari bilan aniqlash.

Hozirgi kundagi muqobillar: Tarixiy so'zlarning zamonaviy tildagi ishlatilishini tahlil qilish.

Tadqiqot metodologiyasi. Tadqiqot davomida Abdulla Qodiriyning mualliflik korpusini tuzishga erishildi. Abdulla Qodiriyning ijodi va asarlarida qo'llagan noyob so'zlarni kengroq o'rganish, tahlil qilish va ilmiy tadqiqotlar uchun foydalanishni maqsad qilib, ushbu mualliflik korpusi tuzildi. Bu korpus adibning asarlaridagi tarixiy va lingvistik o'zgarishlarni o'rganish uchun muhim manba bo'lib, ularni tilshunoslik nuqtai nazaridan tahlil qilish imkonini beradi.

Korpusni yaratish jarayoni bir nechta bosqichlardan iborat bo'ldi:

Mualliflik korpusini yaratish jarayonida Abdulla Qodiriy asarlari bo'yicha bir nechta bosqichlarni amalga oshirish mumkin. *Mualliflik korpusi* — bu muayyan yozuvchi yoki adabiyotshunoslik obyekti asosida yaratilgan matnlar to'plami bo'lib, u tilshunoslik, adabiyotshunoslik, leksikografiya va boshqa sohalarida o'rganish, tahlil qilish uchun ishlatiladi. Quyida Abdulla Qodiriy asarlari bo'yicha mualliflik korpusini yaratish jarayonidagi asosiy bosqichlar keltirilgan:

Asarlarni tanlash: Korpus yaratish uchun Abdulla Qodiriy asarlarini tanlash kerak. Bu bosqichda, asarlarning to'liq va ishonchli nusxalari tanlandi.

Matnlarni raqamlashtirish: Agar matnlar elektron shaklda bo'lmasa, ular skaner qilinib, OCR texnologiyasi yordamida raqamlashtiriladi.

Korpusni tozalash: Raqamlashtirilgan matnlardan xatolar va keraksiz ma'lumotlar olib tashlandi.

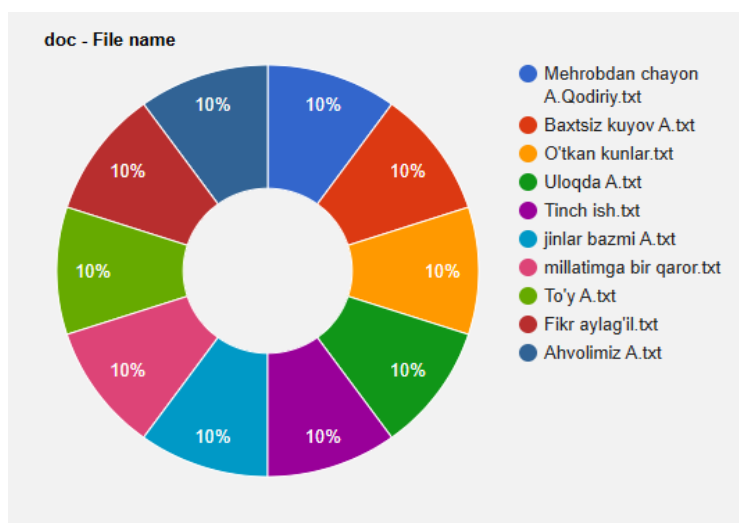
Elektron platformaga joylash: Tayyor matnlar Sketch Engine <https://app.sketchengine.eu/> platformasiga yuklanib, tahlil uchun tayyorlandi.

Ushbu amallar yakunida to'plangan asarlar haqidagi ma'lumotlarni quyidagi jadvalda ko'rishingiz mumkin. (Qarang: 1-jadval).

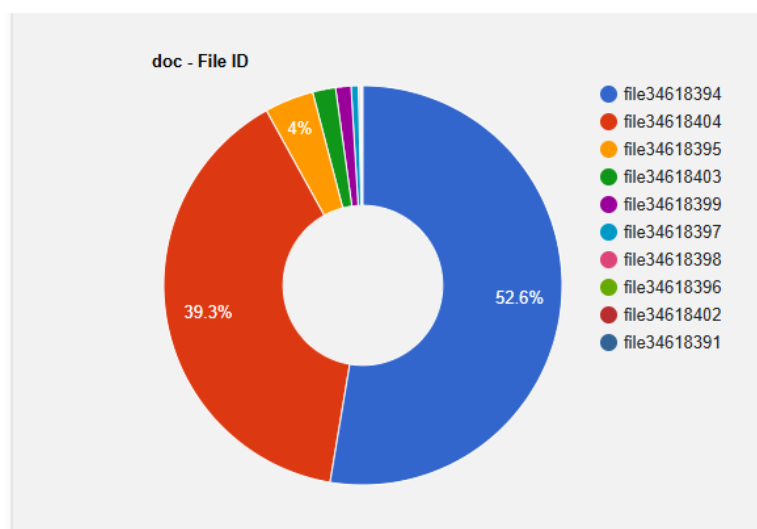
1-jadval. (Korpusdagi barcha asarlarning jamlanmasi)

No	Asar nomi	Muallif	Yashagan yillari	Yozilgan yili	Adabiy tur	Janri	Uslubi	Nashriyoti	Nashr yili
1	O'tkan kunlar	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1920	epik	roman	badiiy	G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi	1994
2	Mehrobdan chayon	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1928	epik	roman	badiiy	G'afur G'ulom nomidagi nashriyot-matbaa ijodiy uyi	1994
3	Uloqda	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1923	epik	hikoya	badiiy	-	-
4	Baxtsiz kuyov	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1920	epik	drama	badiiy	-	-
5	Jinlar bazmi	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1916	epik	hikoya	badiiy	“Sharq chechagi” jurnalida bosilgan.	1921
6	Tinch ish	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1920	epik	hikoya	badiiy	«Sharq» NMAK Bosh tahririyati	2005
7	To'y	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1912	Lirik	she'r	badiiy	«Sharq» NMAK Bosh tahririyati	2005
8	Ahvolimiz	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1912	Lirik	she'r	badiiy	«Sharq» NMAK Bosh tahririyati	2005
9	Millatimga	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1912	Lirik	she'r	badiiy	-	-
10	Fikr aylag'il	Abdulla Qodiriy	1894-1938	1912	Lirik	she'r	badiiy	-	-

Matnlarni yuklash: Yig'ilgan va tayyorlangan matnlarni Sketch engine tizimiga yuklandi. Bu jarayondagi yuklangan fayllar natijasida quyidagi diagramma hosil bo'ldi. (Qarang: 1-rasm).

1-rasm. (Korpusga kiritilgan asarlar)

2-rasm (Qodiriy asarlari foizlarda)

COUNTS info	
Tokens	204,127
Words	158,995
Sentences	13,853
Documents	10

3-rasm. (Korpusdagi barcha asarlar haqida)

Bu diagrammada yuklangan fayllarning taqsimoti ko'rsatilgan (Qarang: 2-rasm). Keyingi diagrammada esa har bitta strukturlangan matnli ma'lumotlarimiz uchun tokenlar statistikasini ko'rsatadi (Qarang: 3-rasm).

Bu korpusdagi umumiy tokenlar, gaplar, so'zlar taqsimoti va nechta asar borligini ko'rishingiz mumkin.

Tahlil va natijalar. Abdulla Qodiriy asarlarida so'zlar va iboralarni kontekstual tahlil qilish uchun “Concordance” vositasidan foydalanib yozuvchi asarlarida qaysi so'zlarni ko'p ishlatilganini bilib olishimiz mumkin. (Qarang: 2-jadval).

2-jadval. (Korpusdagi eng ko'p ishlatilgan so'zlar)

№	So'z	Takrorlanish soni
1	Shu	797
2	Men	740
3	Anvar	624
4	Otabek	611
5	Yana	599

6	Uning	575
7	Bo'lsa	497
8	Nima	472
9	Oyim	451
10	Qilib	408

Mualliflik korpusiga yuklangan barcha asarlar Excel platformasiga yuklanadi (Qarang: 4-rasm).

4-rasm (Ko'p ishlatilgan so'zlarni yuklash)

Excel orqali korpusdagi 34.456 ta so'zlarni necha marta qatnashganligi yuklab olindi, bu yanada tarixiy so'zlarni topishimizga yordam beradi(Qarang: 5-rasm).

	A	B	C
34240	niyozg'a	1	
34241	yomg'urning	1	
34242	nizo'chi	1	
34243	zumsizlandi	1	
34244	zumurad	1	
34245	zun	1	
34246	guzaronlig'i	1	
34247	nobakorlar	1	
34248	noahlning	1	
34249	nobob	1	
34250	nobibiga	1	
34251	g'abobi	1	
34252	bo'lsayu	1	
34253	beklarbegi	1	
34254	arzu-niyoz	1	
34255	alayong	1	
34256	achchig	1	

5-rasm (Excelda yuklangan so'zlar)

34,456 so'zning ichidan 10 ta ajratib olindi va Abdulla Qodiriy asarlarida ishlatilgan tilning boyligi hamda noyob so'zlarning takrorlanmasligi yana bir bor tasdiqlandi(Qarang: 3-jadval).

3-jadval(Qodiriy asarlarida ishlatgan tarixiy so‘zlar)

№	Tarixiy so‘z	Mazmuni	Hozirgi kundagi muqobil varianti	Asarlar
1	Xon	Markaziy Osiyodagi hukmron yoki yuqori darajadagi rahbarni anglatadi.	Hukmdor, boshqaruvchi	O‘tkan kunlar
2	Madrasa	Islomiy ta’lim beradigan maktab yoki diniy o‘quv muassasasi.	Diniy maktab, o‘quv yurtlari	O‘tkan kunlar
3	Bek	Xonliklar davrida davlat arboblari, shahar yoki viloyat hokimlariga berilgan faxriy unvon.	Rahbar, boshliq, lider	O‘tkan kunlar, Mehrobdan chayon
4	Mulla	Diniy ta’lim olgan shaxs.	Imom, domla, shayx, ustoz	O‘tkan kunlar, Mehrobdan chayon
5	Qozil	Qasrda yoki saroyda ishlaydigan xizmatkorlar.	Xizmatkorlar, uy tozalovchilar	Jinlar bazmi
6	Ulam	Islom ilm-fanini o‘rgangan va diniy masalalarda yetakchi o‘qituvchilar.	Din olimlari, diniy mutafakkirlar	O‘tkan kunlar
7	Taqsir	Hurmat bilan murojaat (olim yoki din xodimiga nisbatan).	Janob	O‘tkan kunlar, Mehrobdan chayon
8	Qul	Erkin bo‘lmagan, sohibi tomonidan xizmatga yoki ishlashga majbur qilingan shaxs.	Mehnatkash, ishchi	O‘tkan kunlar
9	Qasr	Mukammal qurilgan saroy yoki hukmronning yashash joyi.	Saroy, hashamatli bino, villa	Tinch ish
10	Qozikalon	Oliy darajadagi qozilik lavozimi.	Sud raisi yoki sudya	O‘tkan kunlar

Eng ko‘p qo‘llanilgan gaplar tahlili. Abdulla Qodiriy mualliflik korpusi yordamida yozuvchining tarixiy so‘zlar bilan ishlash uslubi qisman o‘rganildi. Adib asarlarida shu so‘zlarning ko‘p marotaba ishlatilgani aniqlandi(Qarang: 4-jadval) va asarda necha marotaba qo‘llanilgani aniqlandi(Qarang: 5-jadval).

4-jadval(Qodiriy asarlaridagi ko‘p uchragan tarixiy so‘zlar)

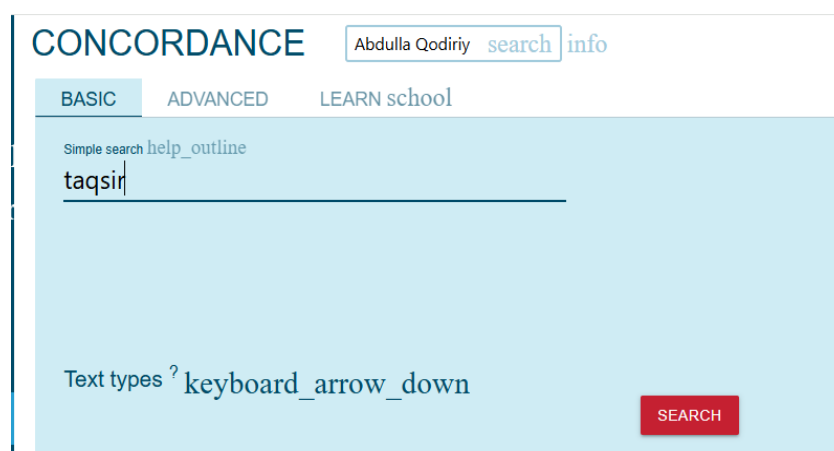
№	Tarixiy so‘zlar:	Natija
1.	“Taqsir”	Hurmat bilan murojaat (olim yoki din xodimiga nisbatan).
2.	“Mulla”	Diniy ta’lim olgan shaxs.
3.	“Xon”	Markaziy Osiyodagi hukmron yoki boshqaruvchi.

4.	“Bek”	Turkiy xalqlarning ba’zilarida xonliklar davrida davlat arboblari, shahar yoki viloyat hokimlariga, ularning bolalariga berilgan faxriy unvon hamda shunday unvonga sazovor bo’lgan shaxs.
----	-------	--

5-jadval(Qodiriy asarlarida qo‘llagan so‘zlar miqdori)

№	Korpusda ishlatilgan eng ko‘p tarixiy so‘zlar:	Natija
1.	“Taqsir”	165 ta gapda qo‘llanilgan
2.	“Mulla”	159 ta gapda qo‘llanilgan
3.	“Xon”	134 ta gapda qo‘llanilgan
4.	“Bek”	119 ta gapda qo‘llanilgan

CONCORDANCE bo‘limida eng ko‘p qo‘llanilgan tarixiy so‘zlardan biri “taqsir” so‘zi qidirib ko‘rildi (Qarang: 5-rasm) va quyidagi natijalar olindi (Qarang: 6-rasm).

5-rasm (Eng ko‘p ishlatilgan so‘z)

doc#4 da yaxshi so'zlashmag'an edik, so'zlasharmiz, inshooloh ko'nar. </s></s> — Salomat bo'lingiz	taqsir	</s></s>Maxdum soqolini ushlab ko'zini qisdi. — Boya peshin asnosida, — dedi, — qavmlar
doc#4 oh </s></s> — Demak, mirzo Anvarni ko'ndirish vazifasi odobsizlik bo'lsa ham sizga qoldi-da,	taqsir	?</s></s> — deb Sultonali takror so'radi. </s></s> — Xotirjam!, — dedi, maxdum qanoat bilan,
doc#4 ekan, jabonat[49] bilan davlat qushini qo'ldan uchurish kufroni ne'mat, bolami</s></s> — Ha,	taqsir	, — dedi Shahidbek, — ayni hikmat so'zlaysiz. </s></s>Ukam mirzo Anvar, baxt degan narsa
doc#4 qushingiz yaxshimi?</s></s> — Birmuncha </s></s> — Domlanging uyida turasizmi?</s></s> —	taqsir	</s></s> — Siqlmaysizmi?</s></s> — Yo'q. </s></s> — Ilmi hisob o'qug'aningiz bormi?</s></s> —
doc#4 — Siqlmaysizmi?</s></s> — Yo'q. </s></s> — Ilmi hisob o'qug'aningiz bormi?</s></s> — Yo'q,	taqsir	</s></s> — Domlangiz ilmi hisobni bilurmikin?</s></s> — Bilmaslar deb o'ylayman </s></s> —
doc#4 - Xo'b... bo'lmasa erta kechka domlangiz shu yerga kelib, menga uchrashsin. </s></s> — Xo'b	taqsir	</s></s> — Ertasi kuni maxdum keldi, Muhammad Rajabbek maxdum bilan so'zlashib, Anvarni
doc#4 in hijja o'rganib yurar edi </s></s>Baharhol bu xabarga aql bovar qilmaydi. </s></s> — Ha-a,	taqsir	, — dedi Samad bo'qoq va Shukur so'fni tirsagi bilan turtli, — bu bala kimu, o'rdag'a mirzabi
doc#4 yoshini qimirlatdi. — O'rdadan birar kishi masxara uchun xabar tarqatqandir. </s></s> — Ha-a,	taqsir	</s></s> — Shu holda jilovxonag'a to'rtinchi kishi kirib keldi. </s></s> — Bunisi jikkak, qirq bilan elliy
doc#4 ruhini bilmagan holda, — O'zi ajab zukko yigit, fuqoroparvar bola: bo'g'ani ma'qul, a, labbay,	taqsir	?</s></s> — Imom yerga qarag'an holda boshini qimirlatib qo'ydi. </s></s> — Samad bo'qoq xo'mira;
doc#4 ir parcha arza bittirsam, deb kelgan edim. </s></s> — O'rdaliqqa gap uqdirish qiyomadan keyin,	taqsir	</s></s> — Lekin bu yigilda gavrilik[68] siyoqi yo'q. </s></s> — Shukur so'fi. </s></s> — Gapka qonib oli
doc#4 Javobini ham ikki kundan keyin o'zidan olar emishman. </s></s> — Manavi osonliqni qarang,	taqsir	</s></s> — Duo qilib qalam uchisiga bo'zni berdim, olmaydi </s></s> — Yopiray, o'zindiyov, qurg'i.
doc#4 rzaga haq olmayman, bo'zingni olib ketavur! — degani ekan. </s></s> — Baraka topqurni qarang,	taqsir	</s></s> — A, shundaqa odam ham bo'ladimi, Samad og'a. </s></s> — Oltin olmasang, duo ol' del
doc#4 oladimi, ya'ni o'shandog' katta ishning uhdasidan chiqadimi, ustidadir </s></s> — Barakalla,	taqsir	, — dedi Safar bo'zchi turg'an yeridan, — menga qolsa, inshoolo, uhdasidan chiqadil </s></s>
doc#4 n so'radi. — Uning uhd qilishini siz qayoqdan bilasiz?</s></s> — Xudoy bildirsa, bilaman-da	taqsir	?</s></s> — Xo'sh?</s></s> — Axir, ko'pchilikning duosi ko'l-da, taqsir </s></s> — Ko'pchilikni
doc#4 joy bildirsa, bilaman-da taqsir?</s></s> — Xo'sh?</s></s> — Axir, ko'pchilikning duosi ko'l-da,	taqsir	l</s></s> — Ko'pchilikning duosi ko'l bo'lsa yaxshi, — dedi imom, — ammo bu xizmatka uning
doc#4 i ko'l bo'lsa yaxshi, — dedi imom, — ammo bu xizmatka uning ilmi kofiyi?</s></s> — Kovfiy,	taqsir	, kovfiyl</s></s> — Axir, siz kofiyilgini qayoqdan bilasiz?</s></s> — Axir... kovfiy emasligini siz
doc#4 siz kofiyilgini qayoqdan bilasiz?</s></s> — Axir... kovfiy emasligini siz ham qayoqdan bilasiz,	taqsir	</s></s> — Kovfiy emasligini men shundan bilamanki, — dedi imom achchig'ini ichiga yutqan
doc#4 zoboshingiz savodxonlikdan boshqani bilmaydi. </s></s> — Bilmaganini siz qayoqdan bilasiz,	taqsir	?</s></s> — Chunki men uni o'z qo'limda o'qutqanman... bir yatim bola edi. </s></s> — Xudon
doc#4 - Chunki men uni o'z qo'limda o'qutqanman... bir yatim bola edi. </s></s> — Xudoning berishi,	taqsir	, — dedi Safar, o'ylab-netib turmay, — janobingiz Buxoroyi sharifda necha yil o'qub, nihoyati
doc#4 irifda necha yil o'qub, nihoyati mahallaga imom bo'ldingiz. </s></s> — Xudoy bermasa shunday,	taqsir	</s></s> — Ul bo'lsa madrasa ko'rmasdan mirzalarning mirzasi bo'lmog'chi, xudoy bersa shund

Rows per page: 20 1-20 of 165 first_page chevron_left 1 / 9 chevron_right last_page

6-rasm (Taqsir so'zi qatnashgan gaplar)

Abdulla Qodiriy asarlarida chastotasi 1 ga teng bo'lgan tarixiy so'zlar(Qarang: 6-rasm).

6-jadval(Qodiriy asarlarida qo'llagan so'zlar miqdori)

So'z	Ma'nosi
Moziy	Arab tilidan kirib kelgan bo'lib, “o'tgan zamon”, “o'tgan davr” yoki “o'tgan kunlar” degan ma'noni bildiradi. U odatda tarixiy voqealar, avvalgi hayot tarzlari yoki shaxsning hayot yo'lidagi bosib o'tilgan davrni ifodalashda qo'llaniladi.
Sabzavor	Bu so'z sabzavotlar yoki yashil o'simliklar bilan bezatilgan joylarni anglatadi. O'zbek adabiy tilida “sabzavor joy”, “yashil landshaft” kabi birikmalar tarkibida ishlatiladi. Estetik go'zallik va tabiiy muhit tasvirida qo'llanadi.
Maslak	Lug'aviy ma'nosi – e'tiqod, yo'nalish, fikrlar tizimi. Ko'pincha siyosiy, ijtimoiy yoki dini qarashlar tizimini ifodalash uchun ishlatiladi. Matndagi “Markaziy Osiyodagi hukmron yoki boshqaruvchi” ma'nosi xato: bu “xon” yoki “bek” so'zlariga tegishli.
Ziynat	Bu so'z aslida “bezak”, “chiroy”, “go'zallikni oshiruvchi narsa” degan ma'noni bildiradi. U kuyosh, kiyim, ayollar taqinchoqlari yoki me'moriy elementlar haqida so'z yuritilganda qo'llaniladi. Jadvalda berilgan izoh esa “bek” yoki “mulozim” so'zlariga mos tushadi.

XULOSA

Abdulla Qodiriy asarlarida ishlatilgan eng ko'p tarixiy so'zlar “Taqsir” (169), “mulla” (159), “xon” (134), “bek” (119) kabi so'zlar muallifning o'sha davrdagi muhitini chiroyli qilib tasvirlab berishga erishilgan. Hozirgi kunda bu tarixiy so'zlarning ko'plari kundalik tilimizda kamdan-kam uchraydi yoki ular o'rniga zamonaviy muqobil so'zlar qo'llanilmoqda.

Qodiriy asarlari tahlil natijalarida chastotasi 1 ga teng bo'lgan so'zlar son jihatdan sezilarli darajada kam uchragani aniqlandi. “Moziy”, “Sabzavor”,

“maslak”, “ziynat” kabi soʻzlar ijodini oʻrganish bu soʻzlarning asl maʼnosini va tilimizdagi qadriyatlarini anglashga yordam beradi.

Tarixiy soʻzlarni oʻrganish va ularning muqobillarini aniqlash shuni koʻrsatdiki, Qodiriy asarlarida ishlatilgan tarixiy soʻzlar ajoyib qoʻllanganligi va oʻsha davrni chuqur yetkazib berishga erishilgan. Korpus asosida oʻtkazilgan bu tahlil qilish faqat filologik jihatdan emas, balki madaniy, tarixiy va maʼnaviy nuqtayi nazardan ham alohida ahamiyat kasb etadi. Ushbu mavzuni chuqur oʻrganish milliy merosimizga nisbatan hurmatni oshirish va uni asrab-avaylashda katta ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. K.Bahodir. „Abdulla Qodiriy – T 2022, “Yoshlar nashriyot uyi”
2. <https://kitobxon.com/oz/kitob/abdulla-qodiriy-va-sanoyi-nafisa>
3. https://www.researchgate.net/publication/342337550_abdulla_qodiriyning_o'zbek_adabiy_tili_va_matbuoti_rivojidadagi_xizmatlari
4. https://www.researchgate.net/publication/342337550_abdulla_qodiriyning_o'zbek_adabiy_tili_va_matbuoti_rivojidadagi_xizmatlari
5. <https://hilolnashr.uz/abdulla-qodiriy-asarlari-jamlanmasi>